

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието, младежта и науката

Проект!

ПРАВИЛНИК

за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на фонд "Научни изследвания"

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този правилник урежда организацията и функционирането на система за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на фонд "Научни изследвания", наричани за краткост съответно „организациите” и „фонда”.

Чл. 2. Системата по чл. 1, наричана за краткост „системата”, осигурява условия за:

1. подобряване качеството на научните изследвания посредством въвеждане на международни стандарти за качество, приложими за научноизследователската дейност;
2. подобряване на управлението на научноизследователската дейност;
3. отчетност на резултатите от научноизследователската дейност и на дейността на фонда пред научната общност, съответните държавни органи и други институции, които я финансират, както и пред обществото.

Чл. 3. Целта на системата е да подпомага съответните държавни органи при формиране на научната политика на страната, при планиране на бюджетните средства за

организациите и за фонда и за създаване на благоприятни условия за реализиране на научноизследователската дейност, осъществявана от организациите, както и за дейността на фонда.

Чл. 4. (1) Системата включва ежегодно наблюдение, оценка и анализ на научноизследователската дейност, осъществявана от организациите, както и на дейността на фонда.

(2) Наблюдението по ал. 1 представлява проверка на пълнотата и достоверността на предоставената информация от организациите и фонда за съответната отчетна година.

(3) Оценката по ал. 1 се формира по реда на раздел II за научноизследователската дейност, осъществявана от организациите и съответно по реда на раздел III - за дейността на фонда.

(4) Въз основа на наблюдението и оценката се извършва анализ на научноизследователската дейност на организациите, както и на дейността на фонда.

Чл. 5. (1) Наблюдението, оценката и анализът на научноизследователската дейност, осъществявана от звената на организациите, се извършва от комисия в състав от 13 независими експерти.

(2) Наблюдението, оценката и анализът на дейността на фонда се извършва от комисия в състав от 7 независими експерти.

Чл. 6. (1) Членовете на комисиите по чл. 5 трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да познават международните стандарти за оценка на научната дейност;
2. да имат опит в научни комуникации, посочени в представената от тях професионална биография;
3. да притежават най-малко образователна и научна степен „доктор“;
4. да имат опит в изпълнение и/или управление на национални и/или международни научни проекти през последните 5 години;
5. да имат публикации през последните 5 години в реферирани научни списания.

(2) За членове на комисията по чл. 5, ал. 1 не могат да бъдат избирани лица, заемщи ръководни длъжности във висши училища и научни организации.

(3) За членове на комисията по чл. 5, ал. 2 не могат да бъдат избирани лица, които са членове на изпълнителния съвет и на временните и постоянните научноекспертни комисии на фонда.

(4) Преди започване на работа на комисиите, всички членове подписват декларация за конфиденциалност, безпристрастност и обективност, както и за липса на конфликт на интереси.

Чл. 7. (1) Министърът на образованието, младежта и науката определя със заповед поименния състав на комисиите по чл. 5.

(2) Съставът на комисията по чл. 5, ал. 1 се състои от председател, определен от министъра на образованието, младежта и науката, и дванадесет експерти, по двама представители от всяка научна област съгласно приложение № 1.

(3) Съставът на комисията по чл. 5, ал. 2 се състои от председател, определен от министъра на образованието, младежта и науката, и шест експерти, по един представител от всяка научна област съгласно приложение № 1.

(4) За работата си в комисиите членовете им получават възнаграждение, в размер определен със заповед на министъра на образованието, младежта и науката.

Чл. 8. (1) Членовете на комисиите се определят за срок от 4 години с право на не повече от два последователни мандата. След изтичането на мандата им председателят и членовете на съответната комисия изпълняват дейността си до избора на нов състав.

(2) Мандатът на председателя и членовете на комисиите по чл. 5 се прекратява предсрочно:

1. по искане на лицето;
2. при фактическа невъзможност за участие в работата на комисията, продължила повече от два месеца;
3. при възникване на някои от обстоятелствата по чл. 6, ал. 2 или ал. 3;
4. по искане на министъра на образованието, младежта и науката.

(3) Попълването на състава на комисията се извършва по реда на чл. 7 до края на съответния мандат.

Чл. 9. Административното обслужване на дейността на комисиите по чл. 5 се осигурява от Министерството на образованието, младежта и науката.

Раздел II

НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ОТ ОРГАНИЗАЦИИТЕ

Чл. 10. Системата по чл. 1 осигурява възможност за количествена оценка на научната компетентност на звената на организациите, осъществяващи научноизследователска дейност, на основата на публикационната активност на изследователския им състав с отчитане използването на публикуваните научни трудове от световната научна общност.

Чл. 11. (1) Ежегодно до края на месец март организациите предоставят в Министерството на образованието, младежта и науката информация на хартиен и електронен носител за предходната календарна година, за всяко от звената си, извършващи научноизследователска дейност, както следва:

1. списък на изследователския състав на основен трудов договор, заедно с имената под които публикуват, научните им степени и академични длъжности;
2. списък на публикациите, които са реферирани и индексирани в световната система за реферирание, индексирание и оценяване, излезли от печат през съответния отчетен период;
3. списък на публикациите, които са включени в издания с импакт фактор или импакт ранг, излезли от печат през съответния отчетен период;
4. списък на публикациите без реферирание и индексирание в световната система за реферирание, индексирание и оценяване, излезли от печат през съответния отчетен период;
5. списък на монографиите, излезли от печат през съответния отчетен период;
6. списък на учебници, учебни помагала, публицистика, научно-популярни произведения, художествени творби от всякакъв вид, излезли от печат през съответния отчетен период;
7. списък на издадените патенти през съответния отчетен период;
8. списък на цитатите и/или отзивите, публикувани през съответния отчетен период с пълните библиографски данни, както за цитиращите, така и за цитираните литературни източници с изключени самоцитати;

9. списък на националните и международните проекти, с отразени парични средства от проектното финансиране, получени през съответния отчетен период, заедно със средната работна заплата на изследователския състав в съответната организация за отчетния период;
10. списък на успешно защитилите дисертационен труд докторанти през съответния отчетен период;
11. списък на членството в международни редакционни колегии на учените от списъка по т. 1.

(2) Организациите представят на хартиен носител копия на електронната информация по ал. 1 и протокол от решението на академичния, съответно научния съвет или друг упълномощен за целта орган за приемането ѝ.

Чл. 12. Комисията по чл. 5, ал. 1 извършва наблюдение на научноизследователската дейност, осъществявана от звената към организациите, като проверява пълнотата и достоверността на предоставената информация по чл. 11, ал. 1.

Чл. 13. (1) Въз основа на информацията по чл. 11 комисията извършва оценяване на научноизследователската дейност по критериите, показателите и съответните методи за оценка, посочени в приложение № 2.

(2) Комисията формира обща оценка на научната компетентност на съответното звено, която представлява сбор от комплексните оценки по всеки от трите критерия, съгласно приложение № 2.

Чл. 14. На базата на наблюдението и оценката, комисията изготвя анализ на научноизследователската дейност, осъществявана от звената на организациите.

Чл. 15. (1) Комисията по чл. 5, ал. 1 представя на министъра на образованието, младежта и науката доклад, съдържащ резултатите от общата оценка на научноизследователската дейност за всяко звено, както и анализ, заключение и препоръки за организациите.

(2) Докладът по ал. 1 се подписва от всички членове на комисията и се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието, младежта и науката, като се запазва анонимността на членовете на комисията.

Раздел III

НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА ФОНД "НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ"

Чл. 16. Системата по чл. 1 оценява съответствието на дейността на фонда с националното законодателство, Националната стратегия за научни изследвания, европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура, както и целесъобразността, балансираността и обосноваването на разходите за насърчаване на научните изследвания, и ефективността от контрола на изпълнението на финансираните конкурсни програми и проекти.

Чл. 17. Ежегодно до края на месец март фондът предоставя в Министерството на образованието, младежта и науката информация на електронен носител за предходната календарна година, както следва:

1. списък на проведените конкурси за финансиране на научни програми и проекти през отчетната година, както и конкурсната документация към тях;
2. методики за оценка и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти, проведени през отчетния период;
3. доклади на временните научно-експертни комисии за резултатите от проведените конкурси и класираните проекти през отчетния период;
4. решенията на изпълнителния съвет за определяне на проектите за финансиране и съответно размера на предоставените им средства;
5. списък на подадените възражения по проведените конкурсни процедури през отчетния период и съответните решения на изпълнителния съвет;
6. правилата на изпълнителния съвет за текущ контрол по изпълнението на договорите за финансиране на научни изследвания;
7. справка за изпълнението и отчитането на финансираните проекти през съответния отчетен период по образец, съгласно приложение № 3;
8. списък на изградените през съответния отчетен период научни инфраструктури, които са в резултат на изпълнението на програми и проекти, финансирани от фонда;

9. списък на патентите, издадени през съответния отчетен период, които са в резултат на изпълнението на проекти, финансирани от фонда;
10. копия от оперативните програми за развитие на фонда за съответната отчетна година и за текущата календарна година.

Чл. 18. Комисията по чл. 5, ал. 2 извършва наблюдение на дейността на фонда като проверява пълнотата и достоверността на предоставената информация по предходния член.

Чл. 19. (1) Критериите, по които се оценява дейността на фонда, са:

1. съответствие с националното законодателство, Националната стратегия за научни изследвания, европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура;
2. избор на оценители и компетентността им съобразно конкурсните научни програми и проекти;
3. обосноваване на финансирането на научни програми и проекти по научни области, съгласно Приложение № 1;
4. ефективност на дейността по осъществявания контрол на изпълнение и отчитане на финансираните проекти.

(2) В съответствие с критериите по предходната алинея и въз основа на информацията по чл. 17 комисията оценява дейностите на фонда през съответния отчетен период.

Чл. 20. На базата на наблюдението и оценката, комисията изготвя анализ на дейността на фонда.

Чл. 21. (1) Комисията по чл. 5, ал. 2 представя на министъра на образованието, младежта и науката доклад, съдържащ анализ, заключение и препоръки за подобряване на дейността на фонда.

(2) Докладът по ал. 1 се подписва от всички членове на комисията и се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието, младежта и науката, като се запазва анонимността на членовете на комисията.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този правилник:

1. "Конфиденциалност" е забрана за независимите експерти по чл. 5 да обявяват участието си в комисиите, да разгласяват или предоставят на трети лица информация, станала им известна при или по повод изпълнение на задълженията им, освен когато това е предвидено в закон.
2. „Изследователски състав” са служителите на висши училища и научни организации, които са заели академични длъжности или са с придобита образователната и научна степен „доктор”, работещи на основен трудов договор.
3. „Импакт фактор (IF)” е числен показател за значимостта на едно научно списание, отразен в електронната база данни „Web of Science”;
4. „Импакт ранг (SJR)” е числен показател за значимостта на едно научно списание, отразен в електронната база данни „SCOPUS”.
5. „Индексът на Хирш (h)” е мярка за актуалността на провежданите от даден изследовател научни изследвания.
6. „Монографии” са научни трудове, публикувани в специализирани издателства, които имат научна редакционна колегия и рецензенти.
7. „Основен трудов договор” е основният трудов договор по смисъла на § 4д, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за висшето образование.
8. "Световната система за рефериране, индексирание и оценяване" е среда за публикуване на научни трудове чрез система, основаваща се на първични и вторични печатни и/или електронни литературни източници и анонимно, независимо, експертно оценяване.
8. „Използване на публикувани научни трудове от световната научна общност” е мярка за полезността на провежданите научни изследвания по броя на цитатите и/или отзивите, които научните публикации получават в световната литература.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Правилникът се издава на основание чл. 7а от Закона за насърчаване на научните изследвания.

НАУЧНИ ОБЛАСТИ	НАУЧНИ НАПРАВЛЕНИЯ
<p>1. Хуманитарни науки и изкуства</p>	<p>Филология История и археология Философия Религия и теология</p> <p>Теория на изкуствата Изобразително изкуство Музикално и танцово изкуство Театрално и филмово изкуство</p>
<p>2. Социални, стопански и правни науки</p>	<p>Социология, антропология и науки за културата Психология Политически науки Социални дейности Обществени комуникации и информационни науки Право Администрация и управление Икономика Туризм Теория и управление на образованието Педагогика Педагогика на обучението по .</p>
<p>3. Природни науки, математика и информатика</p>	<p>Физически науки Химически науки Биологически науки Науки за земята Математика Информатика и компютърни науки</p>
<p>4. Технически науки</p>	<p>Машинно инженерство Електротехника, електроника и автоматика Комуникационна и компютърна техника Енергетика Транспорт, корабоплаване и авиация Материали и материалознание Архитектура, строителство и</p>

	геодезия Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми Химични технологии Биотехнологии Хранителни технологии Общо инженерство
5. Аграрни науки и ветеринарна медицина	Растениевъдство Растителна защита Животновъдство Ветеринарна медицина Горско стопанство
6. Здравеопазване и спорт	Медицина Стоматология Фармация Спорт

КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ

за оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от звената на организациите

КРИТЕРИЙ	ПОКАЗАТЕЛИ		МЕТОД ЗА ОЦЕНКА	ФОРМУЛА ЗА ОЦЕНКА ПО ПОКАЗАТЕЛ	ФОРМУЛА ЗА ОЦЕНКА ПО КРИТЕРИЙ	ОБЩА ОЦЕНКА НА НАУЧНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ (E)
	№	ПОКАЗАТЕЛ				
1. НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ (U_1)	1.1. (a)	Брой научни публикации, които са реферирани и индексирани и в световни вторични литературни източници (A)	Броят на публикациите (A) се разделя на броя на изследователския състав на звеното на организацията $\ast(N)$	$a=A/N$	$U_1 = a+b+c_r+d+f$	$E = U_1+U_2+U_3$
	1.1.1. (b)	Брой на научните публикации, част от 1.1, които са публикувани в издания с импакт фактор, IF (Web of Science) или импакт ранг SJR (SCOPUS) (B)	Броят на публикациите (B) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$b=B/N$		
	1.2. (c _r)	Брой на други публикации без рефериране и индексирани в световни вторични литературни източници (C)	Броят на публикациите (C) се разделя на броя на изследователския състав (N) и се получава числото c , което се разделя на фактора $\ast\beta$	$c_r = c/\beta = C/N\beta$		
	1.3. (d)	Брой монографии* (D)	Броят на монографиите (D) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$d=D/N$		
	1.4. (f)	Брой патенти (F)	Броят на патентите (F) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$f=F/N$		
2. НАУЧЕН КАПАЦИТЕТ (U_2)	2.1. (n _d)	Брой сътрудници на научната организация, които имат поне образователната и научна	Броят на сътрудниците с научна степен (N_d) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$n_d = N_d/N$	$U_2 = n_d+n_s+n_p+g+\hat{h}+m+q+r$	

		степен „доктор” (N_d)				
	2.1.1. (n_s)	Брой сътрудници, част от 2.1, които имат научната степен „доктор на науките” (N_s)	Броят на сътрудниците с научна степен (N_s) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$n_s = N_s/N$		
	2.1.2. (n_p)	Брой сътрудници, част от 2.1, които имат академичната длъжност „професор” (N_p)	Броят на сътрудниците с научна степен (N_p) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$n_p = N_p/N$		
	2.2. (g)	Брой цитати/отзиви на научни публикации на изследователския състав на звеното на научната организация, появили се в научната литература през отчетната година (G)	Броят на цитатите/отзивите от отчетната година (G) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$g = G/N$		
	2.3. (\hat{h})	Усреднен спрямо щатния изследователски състав h -индекс по данни на SCOPUS	Сумират се стойностите на документираните в SCOPUS h -индекси на всички членове на звеното на научната организация и резултатът се разделя на броя на изследователския му състав (N)	$\hat{h} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N h_i$		
	2.4. (m)	Получени през отчетната година парични средства чрез системата на проектното финансиране в България и чужбина (K лв.)	Общата сума на получените чрез проекти парични средства (K лв.) се разделя на броя на изследователския състав (N) и се получава k лв.; числото k се разделя на средната брутна годишна работна заплата на изследователския състав (l лв.)	$m = k/l = K/IN$		
	2.4.1. (q)	Получени през отчетната година парични средства чрез системата на научното проектно финансиране (Фонд „Научни изследвания”, Иновационния фонд и Рамковите програми на Европейската комисия (P))	Общата сума на получените чрез проекти парични средства (P лв.) се разделя на броя на изследователския състав (N) и се получава p лв.; числото p се разделя на средната брутна годишна работна заплата на изследователския състав (l лв.)	$q = p/l = P/IN$		

	2.5 (r)	Брой защитили в отчетната година докторанти (R)	Броят на защитилите през годината докторанти (R) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$r=R/N$		
3. НАЦИОНАЛНА И МЕЖДУНАРОДНА РАЗПОЗНАВАЕМОСТ (U ₃)	3.1. (s)	Брой членства в редакционни колегии на научни списания, включени в световната система за реферирание, индексирание и оценяване (S)	Броят на членствата (S) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$s=S/N$	$U_3 = s+t$	
	3.2 (t)	Брой публикации с очаквано влияние върху обществото (учебници, учебни помагала, публицистика и научно-популярни произведения, художествени творби от всякакъв вид) (T)	Броят на публикациите (T) се разделя на броя на изследователския състав (N)	$t=T/N$		

Забележки:

1*) (N) – изследователски състав на звеното на организацията са служители на основен трудов договор в отчетния период, с академични длъжности и такива без академични длъжности, но с образователната и научна степен „доктор”

2*) β – Факторът β е с различна стойност за отделните науки (β =10 за природните науки, математиката и медицината; β =7 за техническите, аграрните, обществените, стопанските и военните науки; β =5 за педагогическите и хуманитарните науки.

3*) **монографии** – научни трудове публикувани в специализирани научни издателства (издателства с научна редакционна колегия и рецензенти)

СПРАВКА

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ОТЧИТАНЕТО НА ФИНАНСИРАНИТЕ ПРОЕКТИ ЗА ГОДИНА

Наименование на конкурса/година на обявяване ¹	Общ брой договори за изпълнение на проекти ²	Етап на изпълнение: междинен / окончателен	Брой докторанти участващи в изпълнението на договори	Брой млади учени ³ участващи в изпълнението на договори	Брой договори изпълнени в срок	Брой завършили договори	Брой договори с отлична оценка на резултатите	Брой прекратени договори	Предоставени финансови средства в отчетната година (в лева)	Общо предоставени финансови средства за конкурса (в лева)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Забележки:

¹ Описват се поименно всички конкурсни сесии, в които финансираните научно изследователски проекти са оценени от постоянните научно експертни комисии през отчетната година

² Броят договори от колона 2 представлява сумата от броя договори в колони 6, 7 и 9, независимо от етапа на изпълнение отразен в колона 3.

³ „млад учен” е лице, което извършва научноизследователска и научно-образователна дейност във висше училище и/или научна организация след придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър", но не повече от 10 години след придобиването ѝ (допълнителните разпоредби на ЗННИ)